

วิธีดำเนินงานและวิธีรวบรวมข้อมูล

เหตุผลในการเลือกประชากร

ประชากรในที่นี้เป็นภาษาสถิติศาสตร์ ม.ล. คุ่ย ชุมสาย ได้ให้ความหมายไว้ในหนังสือ วารสารการวิจัยทางการศึกษาว่า " คำนี้หมายถึงจำนวนเต็มของ คน สัตว์ สิ่งของ หรือปรากฏการณ์ที่มีข้อความกำหนดขอบเขตไว้ อย่างแน่ชัด เช่น จำนวนเต็มของนิสิตครูศาสตร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๐๕ " เหตุผลในการเลือกโรงเรียนรัฐบาลในระดับชั้นมัธยมศึกษาทั่วประเทศ จำนวน ๕๕๐ โรงเรียน มาทำการวิจัยก็เพราะโรงเรียนในระดับนี้ควรมีห้องสมุดไม่ต่ำกว่า ๕๐ % ของโรงเรียนทั่วประเทศ เนื่องจากระยะ ๑๐ ปีที่แลมาแล้ว กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้เร่งรัดปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนทั่วประเทศ เพื่อช่วยการศึกษาของนักเรียนให้กว้างขวางออกไป ทั้งศึกษานิเทศก์ฝ่ายห้องสมุดขึ้นเพื่อแนะนำ และช่วยเหลือในสถานห้องสมุดโรงเรียน และให้ทุนครูในสังกัดกรมวิสามัญศึกษา เขาศึกษาวิชาอนุปริญาตรวมวารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีกำหนด ๑ ปี เพื่อให้กลับไปปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนของตนให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ดังปรากฏว่า กรมวิสามัญศึกษาได้ให้ทุนครู เขาศึกษาต่อวิชา

ม.ล. คุ่ย ชุมสาย " มวลประชากรและกลุ่มตัวอย่าง " วารสารการวิจัยทางการศึกษา เล่มที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม, ๒๕๐๖)

อนุปริญาบัตรดาราวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๕๕ - ๒๕๐๕ ^๒ มีดังนี้

ปี พ.ศ.	ประเภท ก.	ประเภท ข.	รวม	หมายเหตุ
๒๔๕๕	๑	—	๑	ประเภท ก. กรมวิสามัญศึกษาเป็นผู้ คัดเลือกส่งไปเอง
๒๕๐๑	๑	—	๑	
๒๕๐๑	๑	—	๑	
๒๕๖๒	—	๑	๑	ประเภท ข. ต้องไปสอบคัดเลือกที่ แผนกบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
๒๕๐๓	๑	—	๑	
๒๕๐๔	—	๑	๑	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความตนเอง เมื่อสอบเข้าได้แล้ว จึงมาขอรับทุนนี้
๒๕๐๕	๕	๕	๑๐	
๒๕๐๖	๕	๑๑	๑๖	ไม่มีประเภท ทุกคนต้องผ่านการสอบ คัดเลือก เมื่อสอบเข้าได้แล้ว จึงขอรับทุน
๒๕๐๗	๕	๕	๑๐	
๒๕๐๘	—	—	๕	

^๒ กรมวิสามัญศึกษา การศึกษาศอกภายในประเทศของข้าราชการ
กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๔๕๕ - ๒๕๐๕)

อนึ่งโรงเรียนรัฐบาลทุกโรงเรียน มีเงินบำรุงการศึกษาประเภท
เงินบำรุงทองสมุค สำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับทองสมุคโรงเรียนทุกโรงเรียน ฉะนั้น
ทุกโรงเรียนจึงควรมีทองสมุคโรงเรียน และได้รับการสนับสนุนในด้านนี้ บาง
โรงเรียนมีนักเรียนน้อย จำนวนเงินประเภทนี้ อาจไม่เพียงพอในการดำเนินงาน
ของทองสมุค แต่โรงเรียนสามารถจะหาเงินจากแหล่งอื่นได้อีก คือ เงิน
งบประมาณ เงินบริจาค และคอกนจากเงินบริจาค เงินช่วยเหลือของท้องถิ่น
โคแก เงินสภาจังหวัดหรือสุขาภิบาล การจัดงานต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นต้น

ฉะนั้น ทองสมุคโรงเรียนรัฐบาลในระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ จึงควรมี
มีทองสมุคโรงเรียนที่ใหม่บริการแก่ครู และนักเรียนโค และให้ประโยชน์ในด้าน
ที่ครูจะเขียนหนังสือ และวัสดุในทองสมุคประกอบการสอนโคตั้งแตระดับปานกลาง ถึง
ระดับคี่ อาจมีโรงเรียนในส่วนภูมิภาคบางแห่ง ที่มีอุปสรรคในการดำเนินงาน
เกี่ยวกับการสอนโดยโคทองสมุคโรงเรียนอยู่บ้าง การทำการวิจัยครั้งนี้ ก็จะได้
ทราบถึงอุปสรรคเหล่านั้น และจะโคทำการวิเคราะห์ผล และขอเสนอแนะแก่ผู้
เกี่ยวข้องในเรื่องการดำเนินงานของทองสมุคโรงเรียน เพื่อจัดปัญหาและอุปสรรค
คั้งกล่าว พร้อมกับนี้ก็เพื่อสนับสนุนให้ลูกทาง เพื่อความเจริญก้าวหน้าของทองสมุค
โรงเรียนคุดแพทยุรักษ์ภาคนี้ หากโคทราบสมุฐานของโรคโคไวคอนแล้ว การที่
จะวางยารักษาโคนั้นโคไปยอมจะกระทำโคงายกจากการที่โคทราบอะไรเลยมากนัก
อีกประการหนึ่ง นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา เป็นนักเรียนที่อยู่ในวัยรุน มีอายุ
ระหว่าง ๑๒ - ๑๕ ปี ซึ่งเป็นระยะสำคัญ เป็นวัยที่อยากโคอยากเห็น ในสิ่ง
ใหม่ ๆ แปลก ๆ และชอบที่จะแสดงความสามารถของตนเอง ผู้ใช้วชาญ
ในการสังคมนาศึกษาของอเมริกา โคศึกษาถึงความต้องการของโคเด็กหนุ่มสาวอเมริกัน

ว่า มีความต้องการที่สำคัญ ๑๐ อย่าง เรียกว่า (Non Imperative Needs of American Youth)

มีข้อหนึ่งกล่าวว่า เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะปรับปรุงความสามารถ ในอันที่จะซาบซึ้งเห็นคุณค่าของความสวยงาม ความไพเราะของวรรณคดี ศิลป ดนตรี และธรรมชาติ และอีกข้อหนึ่งกล่าวว่า เด็กหนุ่มสาวทุกคนต้องการที่จะมี ความสามารถในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อย่างดี ทั้ง ๒ ข้อนี้ หอสมุด โรงเรียนยอมมีส่วนช่วยได้เป็นอย่างดี ควบคู่กันหาหนังสือที่ดีมีประโยชน์ ไว้ให้ เด็กหนุ่มสาวได้อ่านในหอสมุดโรงเรียน เพื่อสนับสนุนความต้องการดังกล่าวแล้ว และโรงเรียนมัธยมในสหรัฐอเมริกา ได้มีข้อเสนอความทั้ง ๑๐ ข้อนั้น เป็น หลักในการวางหลักสูตรมัธยมศึกษา สำหรับเด็กไทยเราก็มีความต้องการคล้ายคลึง กัน หอสมุดโรงเรียนจึงเป็นส่วนสำคัญอันหนึ่งที่โคสนับสนุนความต้องการของเด็ก หนุ่มสาวของเรา

การวิจัยในครั้งนี้ ได้เลือกโรงเรียนรัฐบาลในระดับชั้นมัธยมศึกษา ทั่วประเทศ ซึ่งสังกัดกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๔๕๐ โรงเรียน เป็นประชากรสำหรับส่งแบบสอบถามไปให้บรรณารักษ์ของ โรงเรียนดังกล่าวเป็นผู้ตอบ เพื่อทำการวิจัยในเรื่องการไขหนังสือ และวัสดุ ในหอสมุดประกอบการสอนทั่วประเทศ

เพื่อเป็นการไต่ถามทัศนคติของนักเรียน และขอเท็จจริงเกี่ยวกับการ ไขหนังสือ และวัสดุในหอสมุดประกอบการสอน จึงได้สร้างแบบสอบถาม

กรมการฝึกหัดครู ฝ่ายศึกษานิเทศก์ ขอขอบคุณวิทยากร โดย กอ สุวัศิศพานิชย์ (เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ ๒๕) พระนคร: ๒๕๐๖ หน้า ๘ - ๙.

สำหรับนักเรียนทั่วประเทศอีก ๑ ชุค แต่ใช้วิธีเลือกตัวแทนประชากร กล่าวคือ
ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างประชากรแบบแบ่งเป็นกลุ่ม (cluster) เลือกโรงเรียน
ในภาคการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการทั้ง ๑๒ ภาค จำนวน ๑๒๐ โรงเรียน
และให้นักเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามชุดนั้น

ฉะนั้น จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นี้ คือ

๑. ชุคที่หนึ่ง โรงเรียนรัฐบาลระดับชั้นมัธยมศึกษาจำนวน ๔๔๐ โรงเรียน
ได้ส่งแบบสอบถามไปรวม ๔๔๐ ชุค ได้รับคำตอบกลับคืนมา ๓๖๐ ชุค
คิดเป็นร้อยละ ๘๒

๒. ชุคที่สอง นักเรียนโรงเรียนต่าง ๆ ทั้ง ๑๒ ภาค รวม
๑๒๐ โรงเรียน ได้ส่งแบบสอบถามไปรวม ๑๒๐ ชุค ได้รับคำตอบกลับคืนมา
๑๐๐ ชุค คิดเป็นร้อยละ ๘๒ ดังรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ภาค	จังหวัด	โรงเรียน
ภาค ๑	๗ จังหวัด	๒๐ โรงเรียน
ภาค ๒	๕ จังหวัด	๕ โรงเรียน
ภาค ๓	๕ จังหวัด	๕ โรงเรียน
ภาค ๔	๔ จังหวัด	๕ โรงเรียน
ภาค ๕	๖ จังหวัด	๕ โรงเรียน
ภาค ๖	๗ จังหวัด	๑๕ โรงเรียน
ภาค ๗	๘ จังหวัด	๑๓ โรงเรียน
ภาค ๘	๕ จังหวัด	๕ โรงเรียน
ภาค ๙	๔ จังหวัด	๕ โรงเรียน
ภาค ๑๐	๓ จังหวัด	๕ โรงเรียน
ภาค ๑๑	๕ จังหวัด	๗ โรงเรียน
ภาค ๑๒	๗ จังหวัด	๕ โรงเรียน
รวม ๑๒ ภาค	๖๕ จังหวัด	๑๑๐ โรงเรียน

วิธีดำเนินการและรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในการทำการวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำการวิจัยได้ทำเป็นข้อ ๆ คือ

๑. เพื่อให้ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามชุดที่ ๑มากที่สุด ผู้ทำการศึกษาได้ทำการติดต่อกับ อาจารย์นิเทศา จุฑามาศย์ ศึกษาานิเทศก์ ฝ่ายห้องสมุด กรมวิสามัญศึกษา แจ้งให้ทราบว่า จะทำการวิจัยปัญหาเรื่อง การใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุดประกอบการสอนในโรงเรียนรัฐบาล ระดับชั้นมัธยมศึกษาทั่วประเทศ จึงขอความร่วมมือ ให้ศึกษานิเทศก์ฝ่ายห้องสมุด จักส่งแบบสอบถามไปยัง บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนรัฐบาล ระดับชั้นมัธยมศึกษาทั่วประเทศ และขอให้ส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังหน่วยศึกษานิเทศก์ เพื่อรวบรวมมอบให้แก่อุทำการศึกษาต่อไป ทางศึกษานิเทศก์ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยทำหนังสือเสนอหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ขอให้ห้องเรียนรัฐบาลออกหนังสือแจ้งความประสงค์ไปยังโรงเรียนรัฐบาลระดับชั้นมัธยมศึกษาทั่วประเทศโดยออกแบบสอบถามไปถวาย

๒. แบบสอบถามชุดที่ ๒ เป็นแบบสอบถามที่ให้นักเรียนโรงเรียนต่าง ๆ ในภาคการศึกษาทั้ง ๑๒ ภาค ของโรงเรียนรัฐบาลระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นผู้ตอบ โดยเลือกโรงเรียนทั้งหมด ๑๒๐ โรงเรียน ตามวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นกลุ่ม (Cluster) เพื่อทราบทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้หนังสือและวัสดุ ประกอบการสอนและเพื่อรวบรวมข้อมูลในลักษณะอื่น ๆ ประกอบการวิจัยปัญหาด้วย ผู้ทำการศึกษาได้ไปขอความช่วยเหลือจากอาจารย์นิเทศา จุฑามาศย์ ศึกษาานิเทศก์ฝ่ายห้องสมุดอีกครั้งหนึ่ง โดยแจ้งความประสงค์ให้ทราบ อาจารย์นิเทศา จุฑามาศย์ ได้ช่วยนำแบบสอบถามชุดที่ ๒ นี้ ส่งตามบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนทั้ง ๑๒ ภาคการศึกษา รวม ๑๒๐ โรงเรียน ซึ่งมารับการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ ที่โรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวาย จังหวัดพระนคร ในระหว่างวันที่ ๒๒ - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๐๘ โดยขอรองผู้นำแบบสอบถามนี้ ไปให้นักเรียนของตนเป็นผู้ตอบ

๓. แบบสอบถามชุดที่หนึ่งมีคำถามใหญ่ ๒ หัวข้อ
 หัวข้อที่ ๑ มีคำถาม ๒๒ ข้อ หัวข้อที่ ๒ มีคำถาม ๒๐ ข้อ
 รวมเป็นคำถามทั้งหมด ๔๒ ข้อ แบบสอบถามชุดที่สอง มีคำถามใหญ่
 ๓ หัวข้อ หัวข้อที่ ๑ มีคำถาม ๑๕ ข้อ หัวข้อที่ ๒ มีคำถาม
 ๕ ข้อ และหัวข้อที่ ๓ มีคำถาม ๑๒ ข้อ รวมเป็นคำถาม
 ทั้งหมด ๓๒ ข้อ

๔. แบบสอบถามครั้งนี้ เนื่องจากผู้ทำการวิจัยไม่มีโอกาสได้พบ
 บรรณารักษ์ของสมุดโรงเรียนทั่วประเทศด้วยตนเอง จึงได้มีคำอธิบาย
 ประกอบสำหรับบางข้อที่บรรณารักษ์อาจสงสัย หรือข้องใจ โดยพิมพ์
 คำอธิบายดังกล่าวไว้ทางด้านหลังของแบบสอบถามชุดที่หนึ่งด้วย ส่วนชุดที่สอง
 นั้น ทุกข้อไม่มีปัญหาอย่างไร เพราะได้ทำการทดสอบแล้ว

๕. รวบรวมข้อมูลที่นำมาทำการวิจัย

วิธีสร้างแบบสอบถามชุดทดสอบ (Questionnaire)

การสร้างแบบสอบถามเป็นการใช้แทนการสัมภาษณ์ เพราะอยู่ห่างไกล
 ทั่วประเทศ และช่วยให้ได้รับคำตอบหลายท่าน เป็นแบบที่ทำขึ้นเพื่อหาข้อ
 เท็จจริงที่เกี่ยวกับการใช้หนังสือและวัสดุในของสมุดประกอบการสอน ใน
 โรงเรียนรัฐบาลระดับชั้นมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ในแบบสอบถามชุดที่หนึ่ง
 ได้ถามเกี่ยวกับสภาพของห้องสมุดโรงเรียนเหล่านั้นประกอบด้วย กล่าวคือ

ได้ถามเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปทั้ง สถานที่ บุคคลากร หนังสือและวัสดุอุปกรณ์
 การบริการและการดำเนินงานในห้องสมุด ทั้งนี้เพื่อนำมาประกอบในการ
 พิจารณาถึงความก้าวหน้าของการสอนโดยวิธีห้องสมุดของครู อาจารย์ ในโรงเรียน
 ต่าง ๆ ว่าใครดูหน้าไปเพียงใด ความสับสนทั้งกล่าวบางอย่างอาจเป็นอุปสรรค
 ทำให้การสอนไม่ไคผลดีเท่าที่ควร จึงได้พยายามไขคำถามสั้น ๆ เขาใจง่าย
 และให้เสียเวลาตอบในน้อยที่สุด เรื่องที่ถามนั้นได้พยายามจัดให้เป็นไปตามลำดับ
 ความคิด คำถามที่ถามก็เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบเพียงคำตอบเดียว และ
 ได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ การสร้างแบบสอบถามของ Tyrus Hillway
 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่นิยมใช้กันมาก

แบบสอบถามชุดที่หนึ่ง สำหรับใช้บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนทั่วประเทศเป็นชุด
 แบ่งเป็น ๒ ชุดใหญ่ คือ

ชุดที่หนึ่ง เป็นคำถามที่ให้ได้เครื่องหมาย เพียงเครื่องหมายเดียว
 ข้างหน้าชื่อที่ต้องการ มีคำถามย่อย ๒๒ ข้อ

ข้อที่สอง เป็นคำถามที่ให้อธิบายตัวเลข หรือข้อความลงในช่องว่าง มี
คำถามขอย่อย ๒๐ ข้อ และข้อสุดท้าย เป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หนังสือ
และวัสดุในห้องสมุดประกอบการสอน

รวมคำถามทั้งสิ้น ๔๒ ข้อ

แบบสอบถามชุดที่สอง สำหรับให้นักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั้ง ๑๒ ภาค
การศึกษาเป็นชุดแบบสอบถามแบ่งเป็น ๓ ข้อใหญ่ คือ

ข้อที่หนึ่ง เป็นคำถามที่ให้อธิบายเครื่องหมาย ✓ เพียงเครื่องหมายเดียว
ข้างหน้าข้อความที่ต้องการ มีขอย่อย ๑๕ ข้อ

ข้อที่สอง เป็นคำถามที่ให้อธิบายเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เกี่ยวกับ
วัสดุห้องสมุดมี อาจได้หลายเครื่องหมาย ตามที่ห้องสมุดมีจริง มีขอย่อย
๔ ข้อ

ข้อที่สาม เป็นคำถามที่ให้อธิบายตัวเลขหรือข้อความลงในช่องว่าง และ
ข้อสุดท้ายเป็นความเห็นเกี่ยวกับการสอนโดยใช้ห้องสมุด มีขอย่อย ๑๒ ข้อ

รวมคำถามทั้งสิ้นมี ๓๕ ข้อ

เพื่อให้แบบสอบถามนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ทำการวิจัยได้นำไปปรึกษาศึกษานิเทศก์
ฝ่ายห้องสมุด ขอคำแนะนำและข้อความคิดเห็นในการสร้างแบบสอบถามนี้ เพื่อ
ทราบถึงสภาพที่แท้จริงของห้องสมุดโรงเรียนรัฐบาลในระดับชั้นมัธยมศึกษาทั่วประเทศ
และนำมาประกอบในการทำการวิจัยปัญหา การใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุด
ประกอบการสอนในโรงเรียนรัฐบาลระดับชั้นมัธยมศึกษาทั่วประเทศด้วย

การทำการทดสอบแบบสอบถาม (Key - Out)

ผู้ทำการวิจัยได้นำแบบสอบถามชุดที่หนึ่ง ไปทดสอบโดยให้บรรณารักษ์
ห้องสมุดโรงเรียนสตรีวัดปลื้มพลา จังหวัดนนทบุรี ทำการตอบดูความมุ่งหมาย
ก็เพื่อทดสอบว่า

๑. คำถามใดที่ผู้ตอบไม่เข้าใจชัดเจน จะได้จัดการแก้ไขเสียก่อน

๒. คำถามใดยังไม่เหมาะสมควยเหตุบกพร่องต่าง ๆ ก็จะได้นำมา
ปรับปรุงเสียใหม่ให้สมบูรณ์และรัดกุมยิ่งขึ้น

๓. คำถามบางข้ออาจต้องมีคำอธิบายประกอบไว้ เพื่อให้ผู้ตอบ
สามารถเข้าใจได้ก็ จะได้เพิ่มเติมเสียใหม่ได้เรียบร้อย ปรากฏว่า
บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสตรีวัดปลื้มพลา นนทบุรี สามารถตอบคำถามได้
ทุกข้อ และผู้ทำการวิจัยได้เพิ่มเติมคำอธิบายที่เห็นว่าจำเป็นใส่ไว้ในด้านหลัง
ของแบบสอบถาม และแก้ไขคำถามบางคำถามให้รัดกุมขึ้น

ส่วนแบบสอบถามชุดที่สอง ก็ได้ทำการทดสอบโดยให้ นักเรียน
โรงเรียนสตรีวัดปลื้มพลา จังหวัดนนทบุรี เป็นผู้ตอบดูก่อน

ปรากฏว่า นักเรียนใช้เวลาตอบประมาณ ๒๐ นาที และสามารถ
ตอบคำถามได้ทุกข้อ และเข้าใจแบบสอบถามควยคิโดยตลอด